

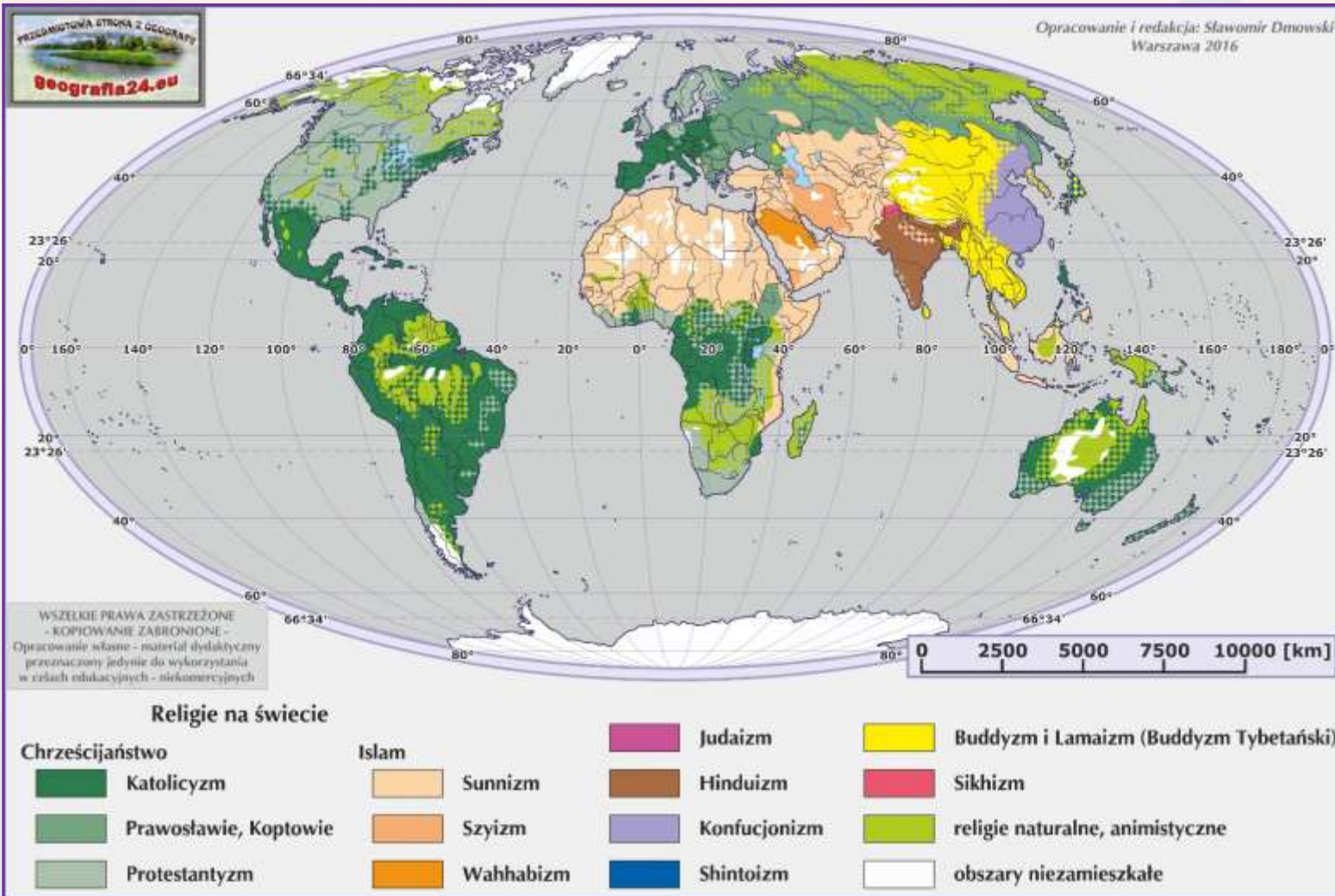

II. Ludność i osadnictwo

6. Zróżnicowanie religijne i kulturowe ludności świata

Zróżnicowanie religijne ludności świata

- Zróżnicowanie ludności świata jest jeszcze większe na płaszczyźnie religijnej.
- Wprawdzie mapa religii dominujących tego nie potwierdza, trzeba jednak zauważyć, że przedstawione na niej zasięgi poszczególnych religii wyznaczono na podstawie udziału ludności określonych wyznań w ogólnej liczbie wierzących.
- Odzwierciedla ona zatem tylko zasięgi panowania dominujących religii.

Zróżnicowanie religijne

- **Religia** stanowi zespół wierzeń oraz powiązanych z nimi obrzędów i zasad moralnych.
 - Kształtuje postawy życiowe, a także system wartości swoich wyznawców.
 - Wpływa również na stosunki społeczne i gospodarcze na świecie oraz rozwój kultury i sztuki, m.in. architektury oraz malarstwa.
- Szacuje się, że obecnie na świecie istnieje ok. 4,2 tys. różnych religii i wyznań, a ponad 7 mld ludzi deklaruje przynależność do jednej z nich.
- Najwięcej wyznawców mają tzw. **religie globalne (uniwersalne)**, które w swoich założeniach obejmują wszystkie społeczeństwa na świecie.
 - Należą do nich (dane wg CIA):
 - **chrześcijaństwo** (31,2% wyznawców na świecie),
 - **islam** (24,1% wyznawców na świecie),
 - **buddyzm** (6,9% wyznawców na świecie).
 - Do religii globalnych nie zaliczamy **hinduizmu** (15,1% wyznawców) – ponieważ religia ta kierowana jest tylko dla określonej grupy ludności.

1. CHRZEŚCIJAŃSTWO

Chrześcijaństwo – religia monoteistyczna powstała w I w. n.e., wywodząca się z **judaizmu**, związana z działalnością Jezusa i jego uczniów.

➤ PRAWDY WIARY:

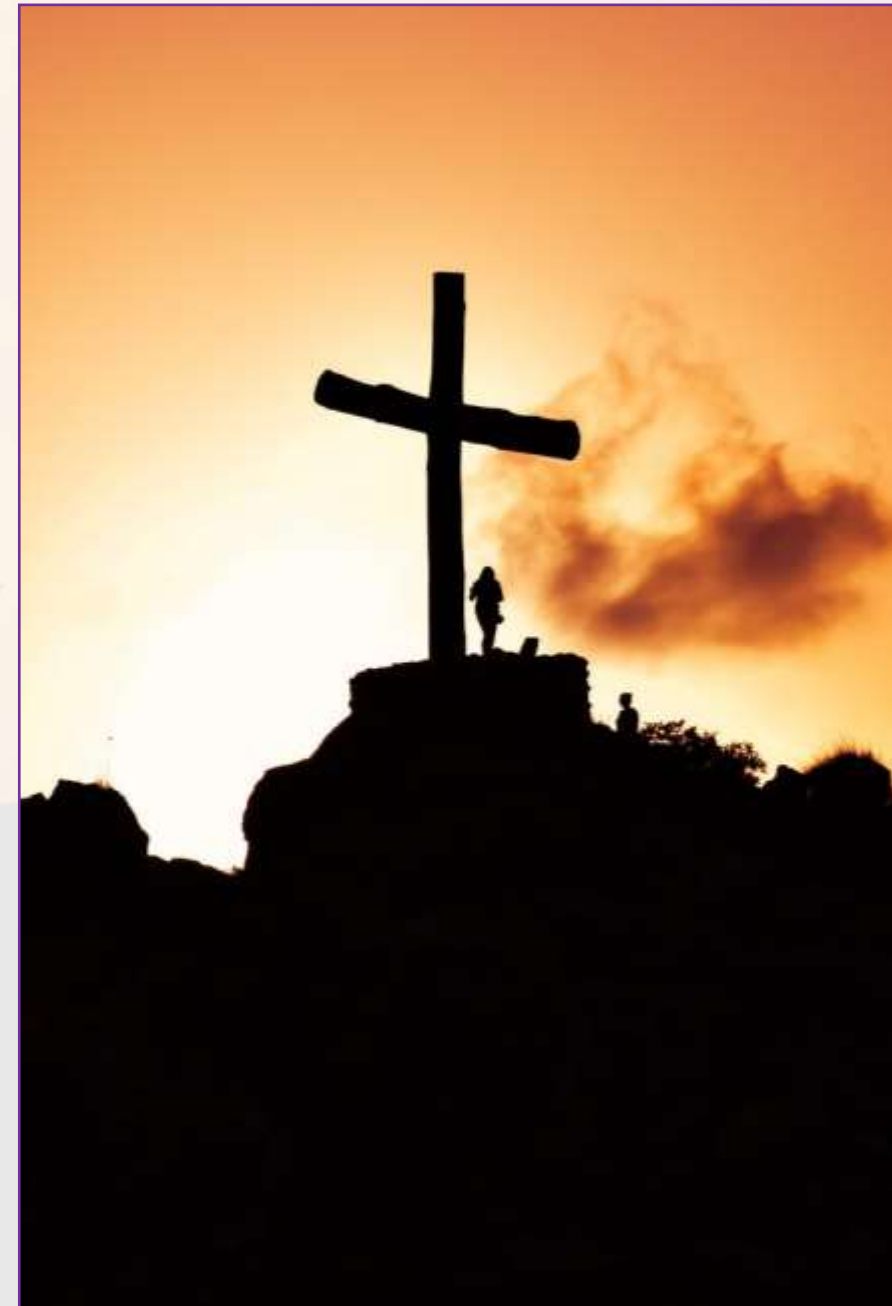
- Wiara w istnienie **jedynego Boga w trzech osobach Trójcy Świętej**: Boga Ojca, Syna Bożego i Ducha Świętego.
- Fundamentem tej religii jest **wiara w zbawienie i życie wieczne** dzięki zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa.
- Jezus jest Mesjaszem, który przyszedł na świat, aby zbawić ludzkość przez swoją mękę, śmierć na krzyżu i zmartwychwstanie.

➤ ŚWIĘTE KSIĘGI:

- **Biblia** dzieli się na:
 - **Stary Testament** – przejęty z judaizmu,
 - **Nowy Testament** – opisujący życie i działalność Jezusa i jego uczniów.

➤ ORGANIZACJA:

- Organizacja każdego z kościołów chrześcijańskich jest inna
- Różnice w pomiędzy głównymi odłamami chrześcijaństwa (katolikami, prawosławnymi, protestantami i anglikanami) dotyczą m.in.:
 - kultu Maryi, świętych i relikwii,
 - organizacji Kościoła (papieża uznają jedynie katolicy) i celibatu osób duchownych.

1. CHRZEŚCIJAŃSTWO

➤ TRADYCJA:

➤ Wspólne tradycje obejmują obchodzenie:

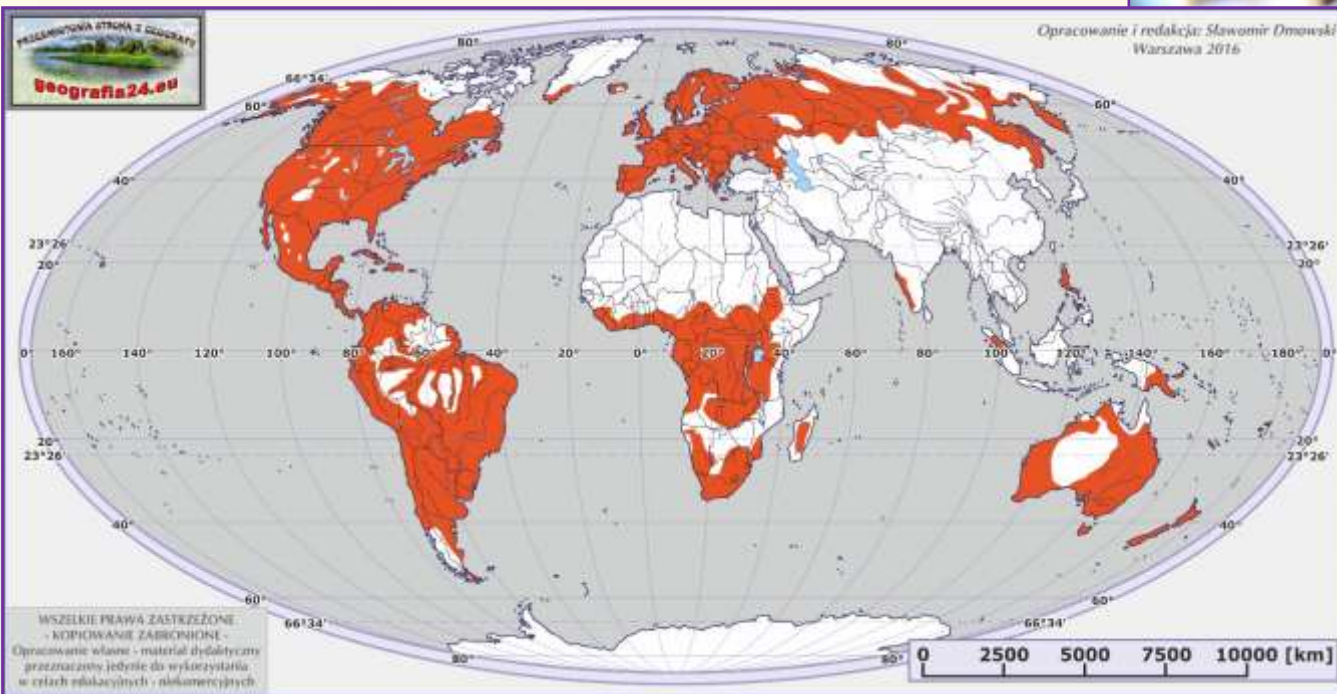
- świąt Bożego Narodzenia,
- Zmartwychwstania Pańskiego.

➤ WYSTĘPOWANIE (2,4 mld wyznawców):

- Europa,
- większa część obu Ameryk,
- RPA,
- Australia.

Procesja Bożego Ciała

2. ISLAM

Islam – założony w VII w. n.e. przez Mahometa (Muhammad Ibn Abd Allah), przejął wybrane prawdy wiary judaizmu i chrześcijaństwa, a następnie je uzupełnił.

➤ PRAWDY WIARY:

- Podstawowy dogmat islamu to **wiara w jedyne Boga (Allaha)**.
- Muzułmanina obowiązuje wiara w:
 - anioły,
 - księgi objawione,
 - proroków (Adam, Abraham, Jezus, Mahomet),
 - w życie pozagrobowe.

➤ ŚWIĘTE KSIĘGI:

- **Koran**, zawierający prawdy wiary i przepisy regulujące życie religijne i społeczne w sposób bardzo szczegółowy.

➤ ORGANIZACJA:

- Islam nie posiada instytucji kościoła,
 - Nie ma też duchowieństwa.
 - Obowiązki wiernych reguluje **Koran i Sunny** (przykłady spisane z życia Mahometa).
- **Prawo koraniczne (szarijat)** reguluje wszystkie dziedziny życia.

Mahomet powracający
do Mekki

2. ISLAM

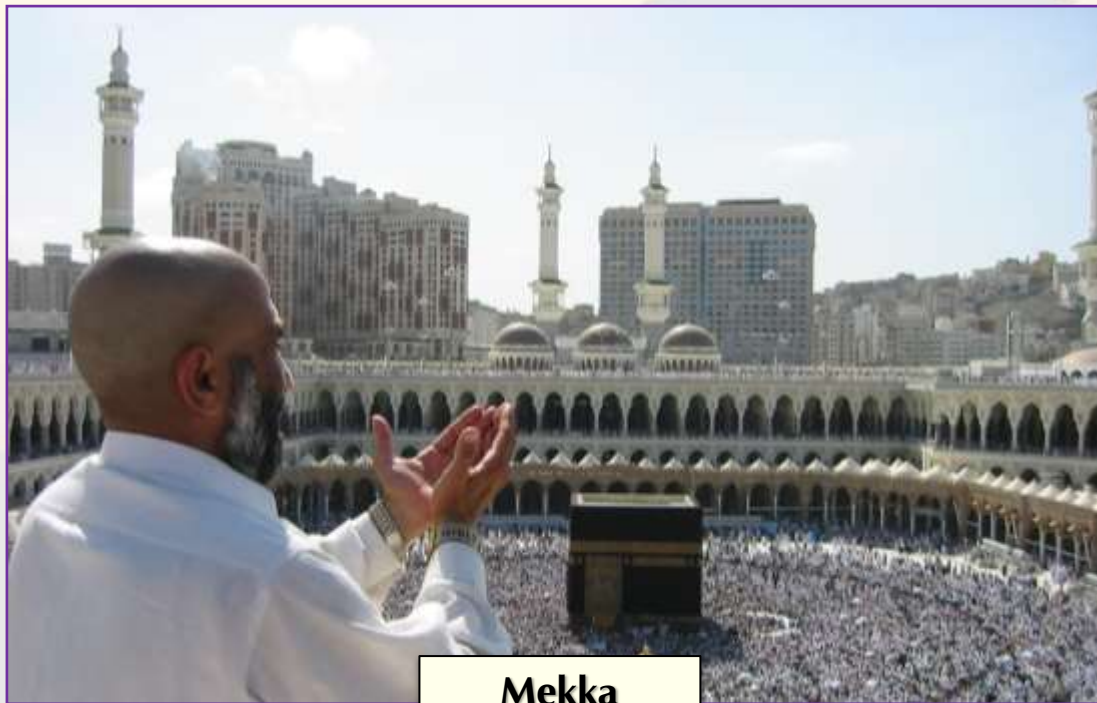
➤ TRADYCJA:

➤ Islam nakłada na wyznawców pięć obowiązków (filarów wiary):

- **publiczne wyznanie wiary** (szahada) w jednego Boga: "Nie ma bóstwa oprócz Boga a Mahomet jest jego wysłannikiem";
- **modlitwa** (sałat), pięciokrotne odmówienie modlitwy z twarzą zwróconą do Mekki po wezwaniu muezina z minaretu;
- **przestrzeganie postu** (saum) w miesiącu ramadan (jest to 9. miesiąc);
- **dawanie jałmużny** (zakat) – przekazywanie biednym majątku (najlepiej 2,5%);
- **pielgrzymka** (hadżdż), każdy wierny przynajmniej raz w życiu musi udać się do **Al-Kaby** w **Mekce** (o ile umożliwia mu to sytuacja materialna).

Afganka w burce

Mekka

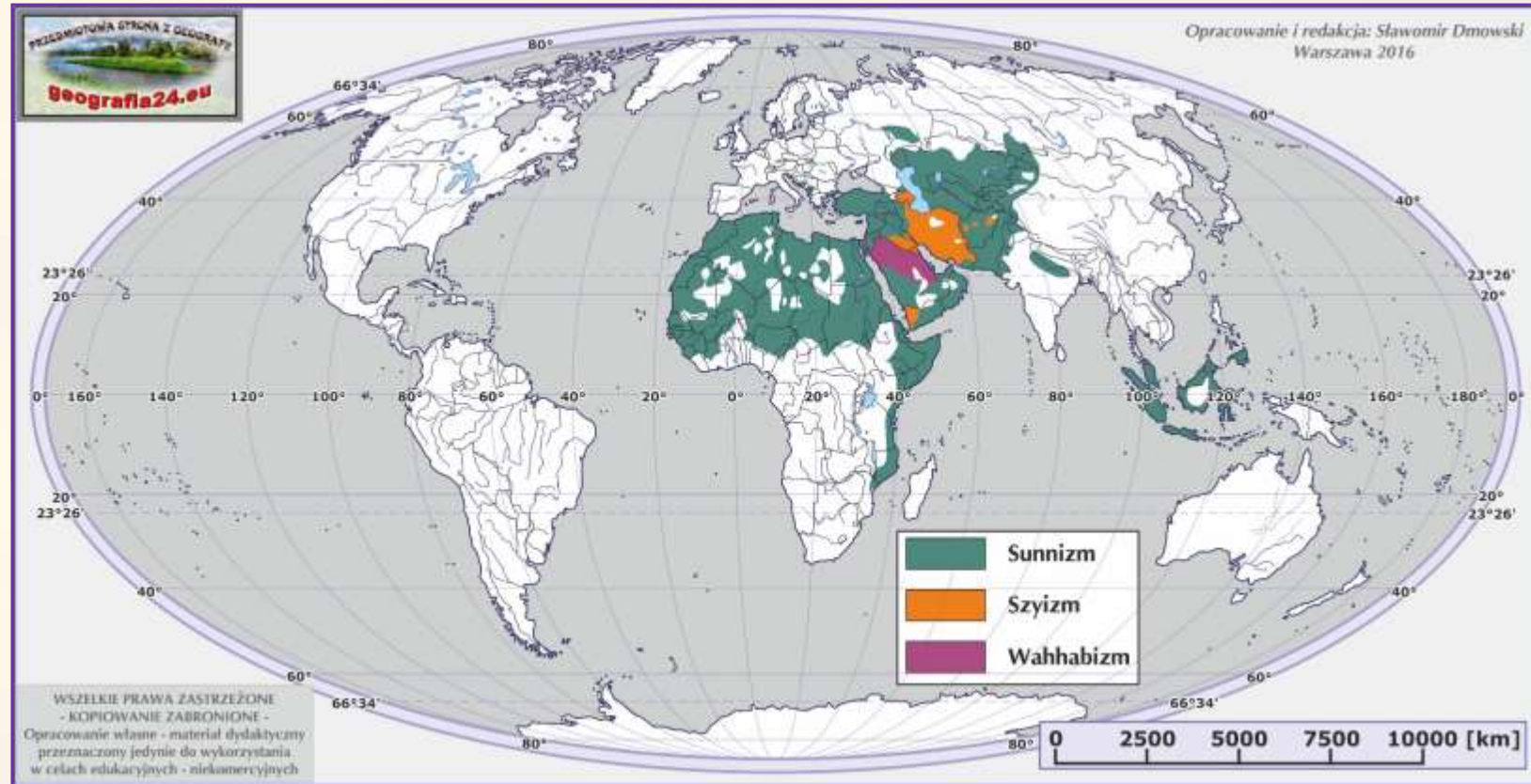

Muezzin – mężczyzna pięć razy dziennie wzywający z minaretu wiernych do modlitwy

2. ISLAM

➤ WYSTĘPOWANIE (1,7 mld wyznawców):

- Afryka na północ od 10° szer. geograficznej i część wschodnia: Somalia, Tanzania, Malawi, Mozambik,
- Azja Południowa i Zachodnia: od Turcji po Kazachstan i Pakistan,
- Azja Południowo-Wschodnia: Bangladesz, Malezja i Indonezja,
- w Europie większe skupiska w: Albanii, Macedonii i Bośni i Hercegowinie.

3. HINDUIZM

Hinduizm – religia politeistyczna obejmująca zespół bliskich sobie religii, powstałych na Płw. Indyjskim po V w. p.n.e., wywodząca się z wierzeń przybyłych na półwysep Indoirańczyków (Ariów).

➤ **PRAWDY WIARY:**

- **Wiara w wielu bogów**, stanowiących **wcielenia Brahmy**.
 - Brahma jest wieczny, jego wcielenia zaś rodzą się, giną i przekształcają w inne.
 - **Trimurti** to trójca najważniejszych bogów hinduizmu i tworzą ją: **Brahma** – stwórca, **Siwa** – niszczyciel i **Wiszn** – obrońca, który występuje w 10 wcieleniach, m.in. Rama, Kryszna.
- Wiara w **karmę**, czyli los, **przeznaczenie**.
- Uznanie **reinkarnacji** – wędrówki duszy po śmierci (zmarły odradza się w postaci zwierzęcia lub człowieka w zależności od uczynków).

➤ **ŚWIĘTE KSIĘGI:**

- Cztery **księgi Wedy** (napisane są w sanskrycie):
 - **Rygweda** – hymny pochwalne,
 - **Jadźurweda** – teksty poświęcone przebiegowi ceremonii,
 - **Samaweda** – pieśni śpiewane podczas składania ofiar,
 - **Atharwaweda** – zaklęcia, prośby i pieśni magiczne;
- **Smryti** – epepeje Mahabharata i Ramajana (przewodniki z życia);
- **Purany** – uznawane za teksty święte, przypisywane wieszczowi Wiasie (przedstawiają opis stworzenia, rozpadu i ponownego stworzenia świata oraz bohaterskie czyny królów i bogów).

Medytujący Śiwa

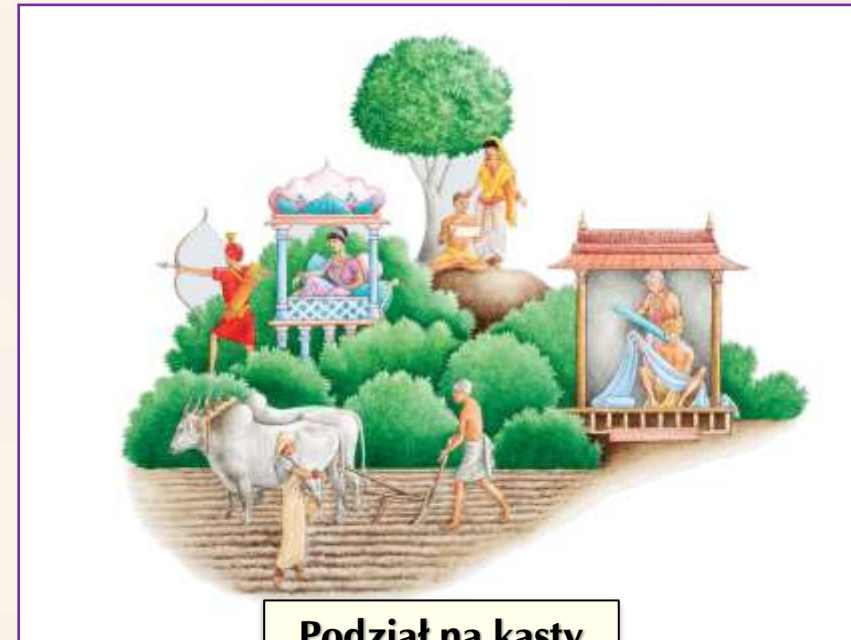
3. HINDUIZM

➤ ORGANIZACJA:

- Religia połączona jest z systemem społecznym, różnymi ceremoniami i wierzeniami zapewniającymi nadrzędną rolę braminom (kapłanom).
- Jest podział na grupy społeczne – **cztery kasty**:
 - **bramini** (uczeni, kapłani i wykonujący wolne zawody),
 - **kszatrijowie** (urzędnicy, wojownicy, zarządcy),
 - **wajśjowie** (kupcy i rzemieślnicy oraz rolnicy),
 - **śudrowie** (ludność służebna: policjanci i robotnicy rolni).
- Najniższym ogniwem w tej społeczności są **pariasi (niedotykalni)**, którzy stoją poza kastami i wykonują nieczyste zawody.
- Kapłani i wierni oddają cześć bóstwom w świątyniach.

➤ TRADYCJA:

- Sankcjonuje **system kastowy** – o tym, co dobre, a co złe – decyduje obyczaj: nakazuje pogodzenie się z losem, zakazuje mieszania się kast.
- Wierni co roku pielgrzymują do świętych miejsc w **Benaresie**, **Mathurze**, **Allahabadzie**, aby obmyć się w wodach **Gangesu** i zapewnić sobie lepszą karmę.
- Do Gangesu trafiają zwykle prochy zmarłych.
- Hindusi wierzą w reinkarnację i wędrówkę duszy (cykl śmierci, narodzin).
- Krowa jest zwierzęciem świętym (nie wolno spożywać wołowiny – co więcej generalnie hinduiści to wegetarianie).

Podział na kasty

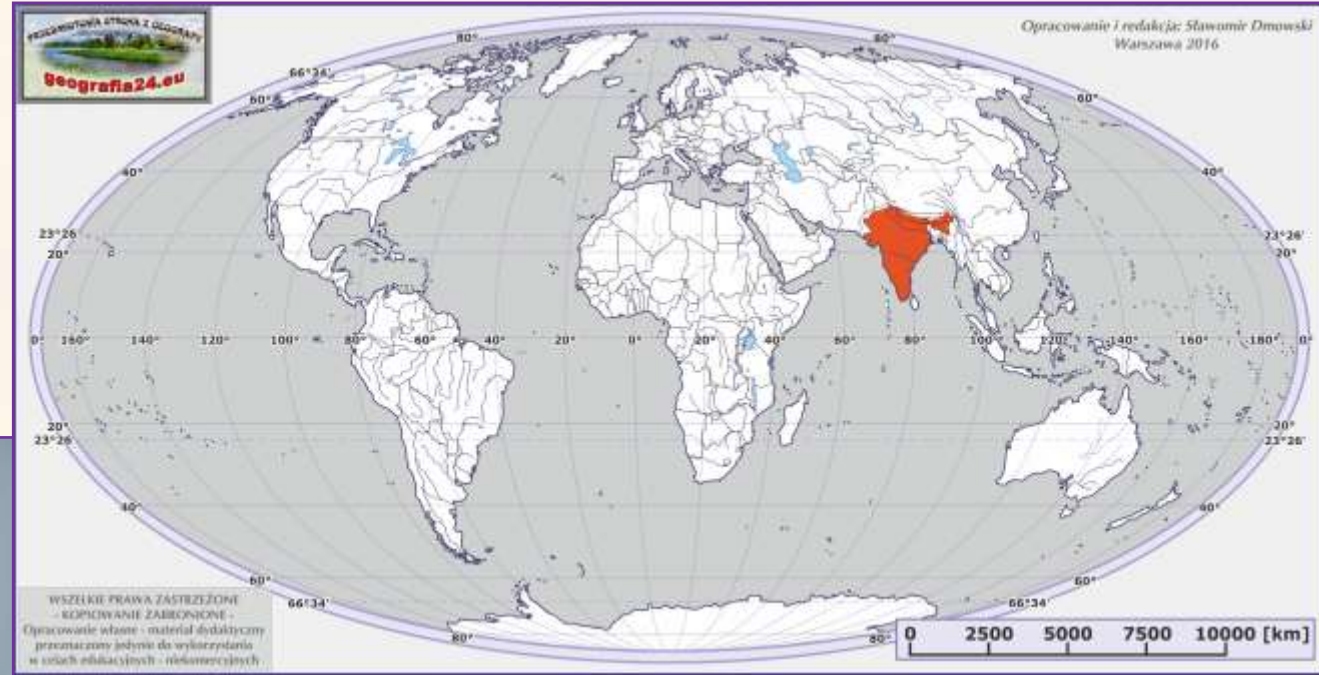

Ganges – święta rzeka dla Hinduistów

3. HINDUIZM

➤ WYSTĘPOWANIE (prawie 1 mld wyznawców):

- Indie,
- Sri Lanka,
- Butan,
- Nepal,
- Bangladesz.

4. BUDDYZM

Buddyzm – założył Siddhart Gautama (V w. p.n.e.), nazwany **Buddą** ("przebudzonym").

➤ PRAWDY WIARY:

- **Cierpienie** związane jest z życiem – rodzą je namiętności i czynniki egzystencjalne (m.in. cielesność, odczucia, wola, niewiedza).
- Istnieje **prawo odpłaty za czyny w poprzednim wcieleniu** (tzw. **karma**).
- Od cierpienia można się uwolnić, osiągając **nirwanę** (poprzez medytację), czyli stan wyzwolenia od narodzin i śmierci (ucieczki poprzez unicestwienie pragnień i żądz, tj. bogactwo, władza i sława).
- Dusza jest nieśmiertelna – po śmierci osiąga stan niebytu lub wciela się w nowy byt: człowieka lub zwierzę (**reinkarnacja**), w zależności od postępowania w danym życiu.
 - Człowiek podczas życia zobowiązany jest czynić dobro!

➤ ŚWIĘTE KSIĘGI:

- **Kanon palijski** (tripitaka), składający się z:
 - **Vinaja Pitaka** – kodeksu postępowania buddyjskich mnichów,
 - **Sutra Pitaka** – nauk i pouczeń Buddy,
 - **Abhidhamma Pitaka** – filozofii buddyzmu (objaśnienia).

Budda

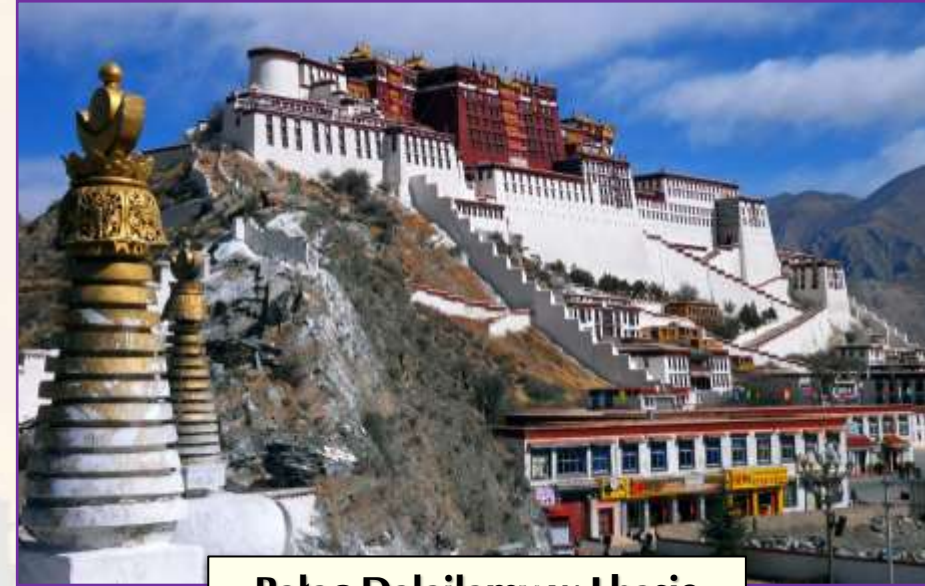
4. BUDDYZM

➤ ORGANIZACJA:

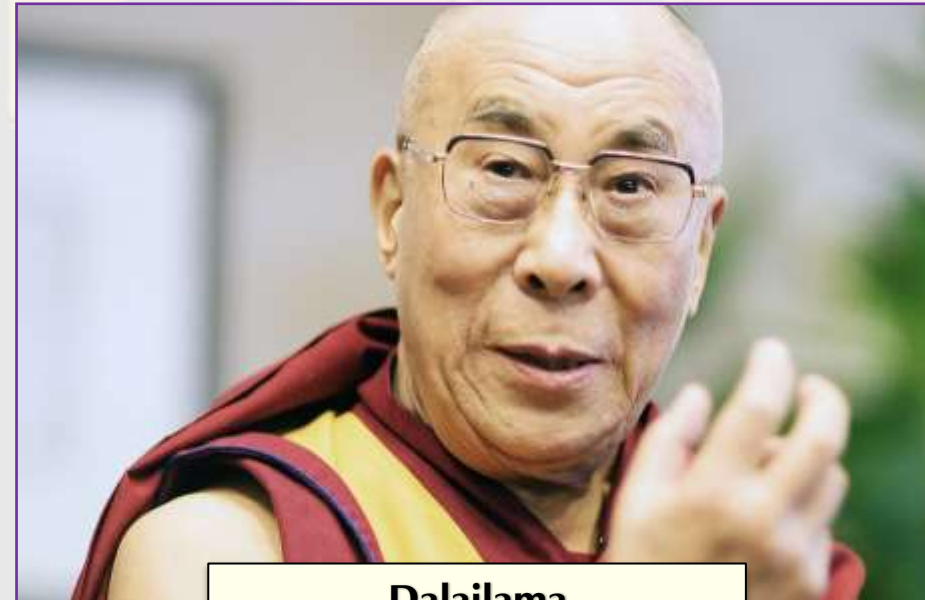
- Składa się z kilku odłamów szukających różnych dróg do osiągnięcia oświecenia:
 - **Hinajana** (Mała Droga, Mały Wóz) – całkowity spokój, oderwanie się od świata można osiągnąć przez osobisty wysiłek, przestrzeganie zasad moralnych i ascezę;
 - **Mahajana** (Wielka Droga, Wielki Wóz) – w osiągnięciu zbawienia pomagają oświeceni, którzy osiągnęli świętość, lecz opóźniają swoje odejście do nirwany, aby pomóc cierpiącym;
 - **Wadźrajana** (Diamentowa Droga, Diamentowy Wóz) – w osiągnięciu zbawienia pomagają praktyki religijne: joga, medytacje, mantry (rytmiczne recytacje świętych formuł);
 - **Zen** – zakłada osiągnięcie oświecenia za pomocą medytacji.

➤ TRADYCJA:

- Życie hinduisty cechuje skromność, pracowitość i posłuszeństwo wobec innych osób.
- Wiara jest wewnętrzna, niezwiązana z ceremoniami.
- Mnisi wiodą życie wędrowne, utrzymując się z jałmużny.
 - Tylko w okresie pory deszczowej zatrzymują się w specjalnie budowanych dla nich przez świeckich klasztorach.
- W **Lhasie** – znajduje się pałac duchownego przywódcy – **Dalajlamy**.

Pałac Dalajlamy w Lhasie

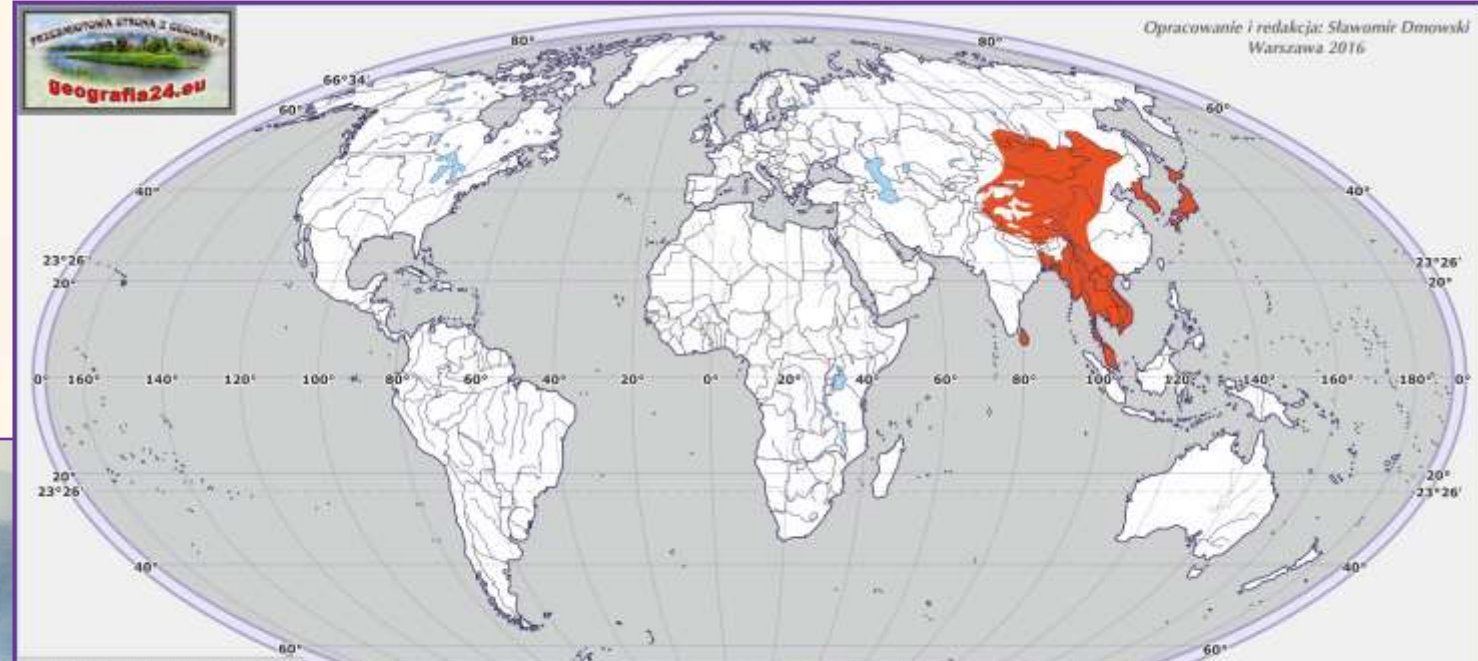

Dalajlama

4. BUDDYZM

➤ WYSTĘPOWANIE (0,5 mld wyznawców):

- Japonia,
- Korea Południowa i Korea Północna,
- Chiny i Mongolia,
- Birma, Tajlandia, Kambodża i Wietnam,
- Cejlon.

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -
Opracowanie własne - materiał dydaktyczny
przeznaczony jedynie do wykorzystania
w celach edukacyjnych - niekomercyjnych

5. JUDAIZM

Judaizm (wyznanie **mojżeszowe**) – pierwsza religia monoteistyczna, której początki sięgają początku 2000 p.n.e, zaś **Żydzi** uznają się za narów wybrany.

➤ PRAWDY WIARY:

- Wiara w **jednego Boga Jahwe**, który zawarł z Żydami (z Mojżeszem) przymierze – obiecał pomoc (wyzwolenia z niewoli egipskiej) w zamian za podporządkowanie się jego nakazom (za sprawą przekazanej **Tory**).
- Żydzi są narodem wybranym, obdarzonym dziejowym posłannictwem i oczekują **przyjścia Mesjasza**.

➤ ŚWIĘTE KSIĘGI:

- **Biblia**, składająca się z:
 - **Tory** (Prawa Mojżeszowego) – przechowywane w tzw. “świętych skrzyniach”,
 - **Talmud** - prawo mówione (Miszna, Gemara, Kabała), wyjaśniające jak należy przestrzegać nakazów zawartych w Torze oraz zbiór pozostałych praw religijnych.

➤ ORGANIZACJA:

- Żydzi tworzą **gminy**, na których czele stoi **rabin**.
- Jest to w dużej mierze wyznanie narodowe.
- **Synagogi** – są miejscami modlitwy i gromadzeń religijnych.

Góra Synaj

Synagoga we Włodawie

5. JUDAIZM

➤ TRADYCJA:

- Zbawienie można osiągnąć jedynie poprzez bezwzględne wypełnianie przykazań Bożych.
- Obowiązują reguły zawarte w Biblii: Torze i Talmudzie:
 - **obrzezanie**,
 - przestrzeganie: **szabatu** (nie wolno pracować od piątkowego wieczoru do sobotniego zachodu słońca), **świąt**, **postów**, **przepisów pokarmowych** (oddzielne przyrządzanie i spożywanie potraw mięsnych i mlecznych; za nieczyste pożywienie uznaje się wieprzowinę i drób),
 - **obchodzenie wszystkich świąt i modlitwa** trzy razy dziennie (rano, w południe i wieczorem),
 - modlitwa traktowana jest jako rozmowa z Bogiem (można prosić i dziękować).
- **Judaizm ortodoksyjny** pielęgnuje dawne stroje, noszenie bród i pejsów.

Ściana Płaczu – najświętsze miejsce judaizmu, jedyna zachowana do dnia dzisiejszego pozostałość Świątyni Jerozolimskiej.

Zwój Tory z synagogi

5. JUDAIZM

➤ WYSTĘPOWANIE (15 mln wyznawców):

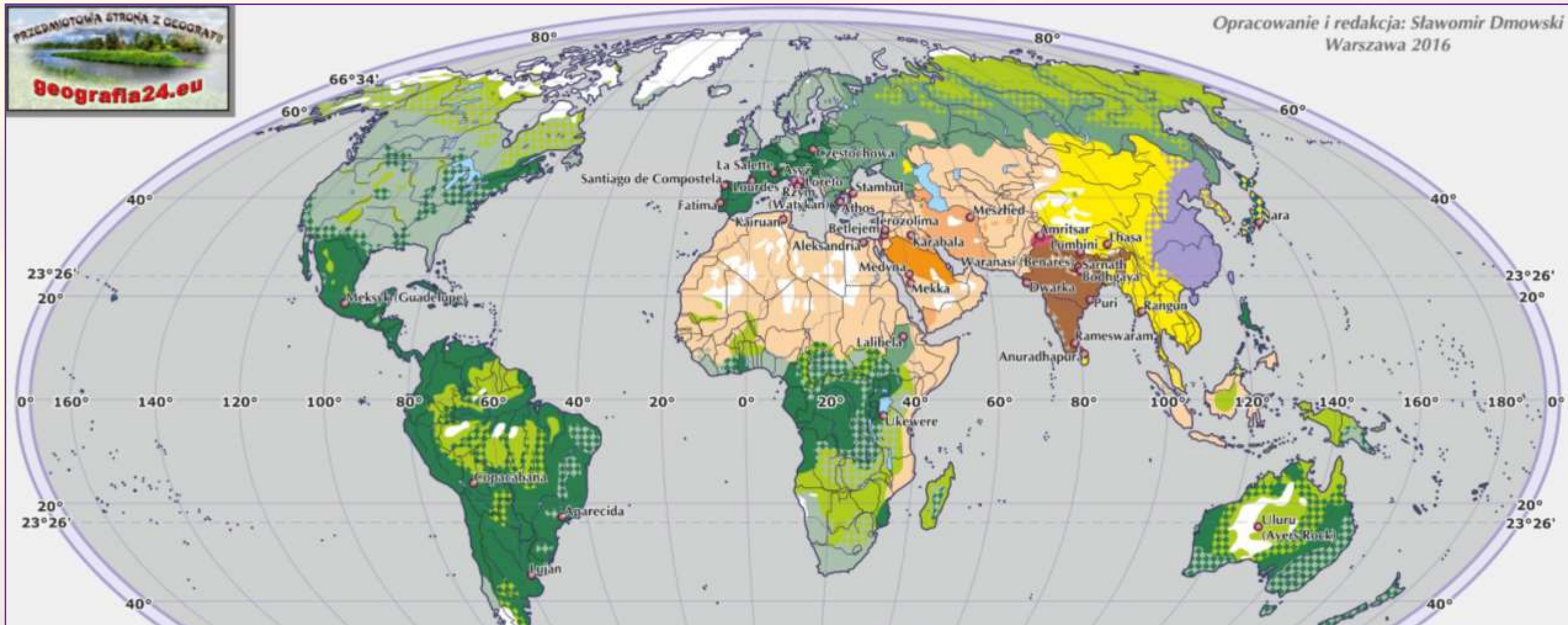
- Izrael,
- duże skupiska w USA,
- Rosji,
- na Ukrainie,
- we Francji,
- w Wielkiej Brytanii,
- Argentynie.

Występowanie głównych religii na świecie

Opracowanie i redakcja: Sławomir Dmowski
Warszawa 2016

Religie na świecie

Chrześcijaństwo

- Katolicyzm
- Prawosławie, Koptowie
- Protestantyzm

Islam

- Sunnizm
- Szyizm
- Wahhabizm

Judaizm

Hinduizm

Konfucjonizm

Shintoizm

Buddyzm i Lamaizm (Buddyzm Tybetański)

Sikhizm

religie naturalne, animistyczne

obszary niezamieszkałe

Wpływ religii na życie społeczne

- Religie wywarły wielki **wpływ na rozwój społeczeństw**.
 - Budowanie kościołów, synagog, meczetów, klasztorów spowodowało
 - rozwój architektury, rzeźby, malarstwa;
 - powstanie wielu bezcennych dzieł sztuki.
 - Wyznawana religia ma również **wpływ na postawy ludzkie i systemy społeczne**.
 - **hinduizm** – zbudował i utrwał **kastowy podział społeczeństwa**.
 - Religia ta zakazuje spożywania mięsa wołowego ("**święte krowy**");
 - Wyznawcy wierzą w reinkarnację – więc nie można zabić nawet szkodnika;
 - EFEKT: nie pozwala to na poprawę sytuacji żywieniowej Indii.
 - **protestantyzm** – nakazuje aktywne uczestniczenie wyznawców w życiu doczesnym, rzetelną pracę, ale i rozagę w korzystaniu z dóbr świata.
 - Przyczyniło się to do wzmocnienia mieszczaństwa i stworzenia nowych systemów politycznych (**kapitalizm**) a przede wszystkim powstania gospodarczych potęg w Europie Zachodniej, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie.
 - **islam** – wprowadził **prawo koraniczne**.
 - Pod wpływem tej religii w niektórych krajach wprowadzono ograniczenia:
 - żywieniowe – głównie zakaz spożywania wieprzowiny,
 - spożywania alkoholu,
 - rozrywki,
 - pracy i kształcenia się kobiet.

"Święta krowa" w Indiach

Pojęcie kręgu kulturowego

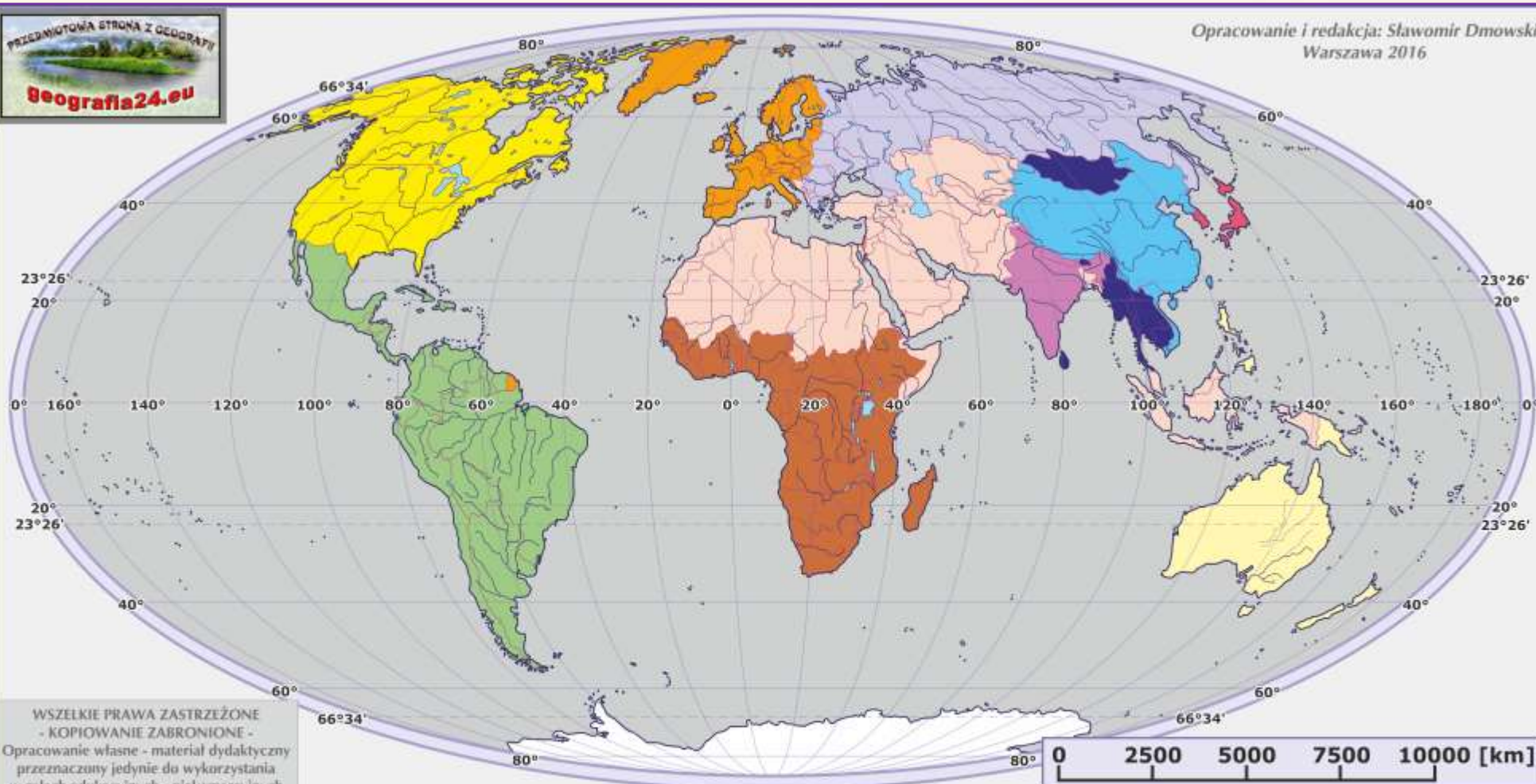
- **Kultura** – dorobek materialny i duchowy społeczeństwa (historia, religia, tradycja, wyznawane wartości, język, nauka i sztuka) zgromadzony w trakcie jego dziejów i przekazywany z pokolenia na pokolenie.
- **Cywilizacja** – poziom rozwoju społecznego wyznaczony przez ogół dóbr materialnych, środków technologicznych i stan zorganizowania społeczności.
- **Krąg kulturowy** – wspólnota ludzi mających wspólny system wartości i posługująca się takim samym lub podobnym językiem.

Kręgi kulturowe świata

Opracowanie i redakcja: Sławomir Dmowski
Warszawa 2016

Kręgi kulturowe:

Zachodni:

- Europejski
- anglo-amerykański
- australijski i pacyficzny

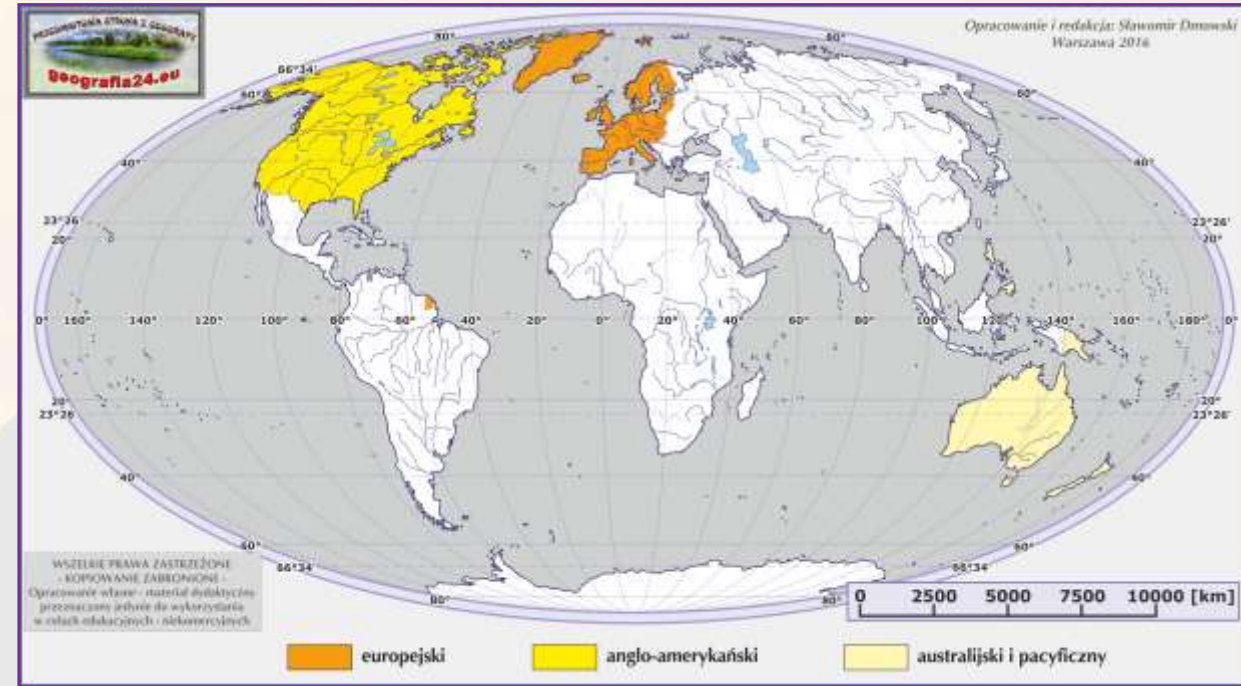
- hinduski (indyjski)
- buddyjski
- chiński (konfucjański)
- japoński

- prawosławny (wschodniosłowiański)
- islamski (muzułmański)
- latynoamerykański (południowoamerykański)
- afrykański (subsaharyjski)

1. Krąg zachodni

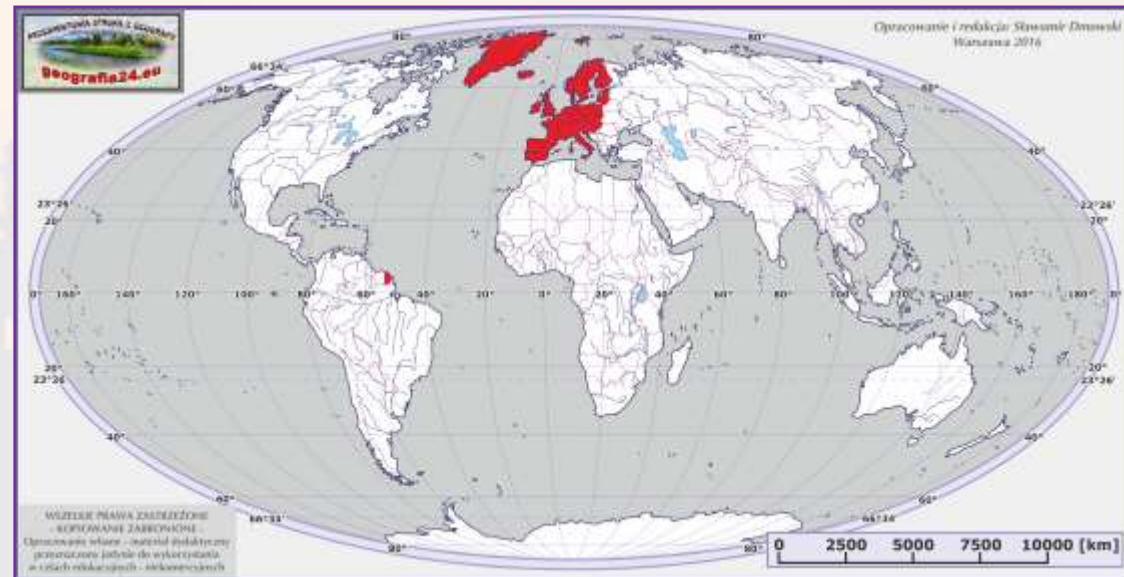
- Mieszka tam ponad 800 milionów ludzi z krajów o najwyższym poziomie rozwoju gospodarczego.
- W obrębie kręgu zachodniego wyróżnia się:
 - kulturę angloamerykańską,
 - kulturę europejską,
 - kulturę australijską.
- WYSTĘPOWANIE:
 - Europa Zachodnia i Środkowa,
 - Ameryka Północna,
 - Australia i Nowa Zelandia.

a. Kultura europejska

➤ W **podkręgu europejskim** mieszka tam około 520 milionów ludzi.

- Poza nielicznymi wyjątkami, narody tego kręgu posługują się językami z **rodziny indoeuropejskiej**.
- Narody kręgu europejskiego wyznają **chrześcijaństwo**, a wartości niesione przez tą religię są powszechnie uznawane, nawet przez deklarujących areligijność.
- W kształtowaniu kręgu dużą rolę odegrał dorobek starożytnych Greków i Rzymian.
- Tożsamość kręgu europejskiego wzmacnia istnienie **Unii Europejskiej**.

➤ WARTOŚCI:

- poszanowanie jednostki,
- postawa otwartości wobec innych,
- umiłowanie wolności,
- pragnienie sukcesu,
- dążenie do ciągłego rozwoju.

➤ WYSTĘPOWANIE:

- Europa Zachodnia i Środkowa.

b. Kultura anglo-amerykańska

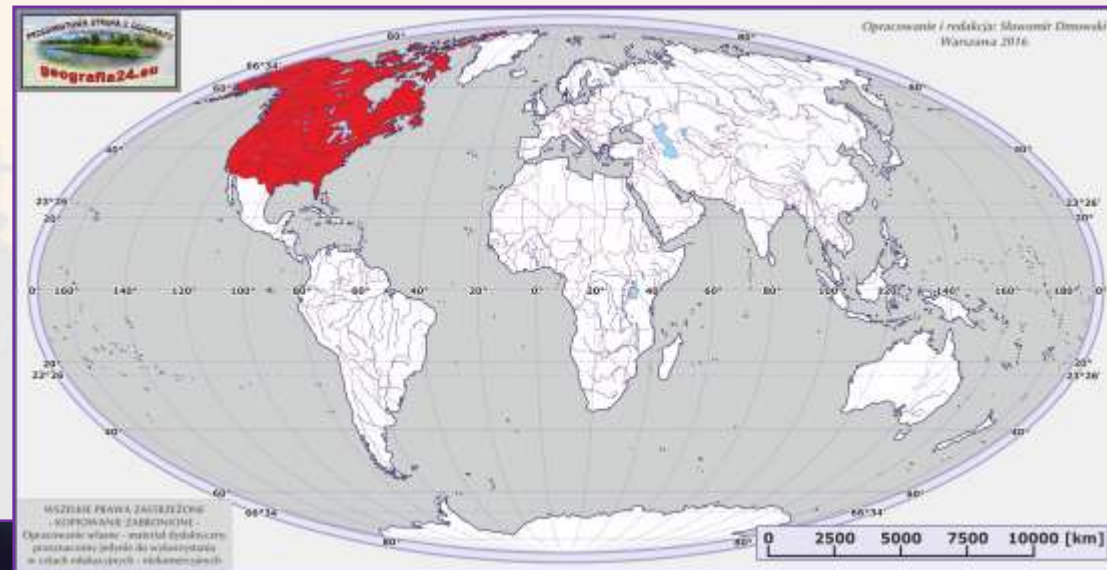
- Kultura krajów **podkręgu anglo-amerykańskiego** wywodzi się z kultury europejskiej, o czym świadczy podobieństwo języka – dominuje **angielski**, w Kanadzie również **francuski** (jest on drugim językiem urzędowym) i religii, którą jest chrześcijaństwo, oraz - w jego obrębie – **protestantyzm**.
- Kultura ta stanowi dziś odrębny krąg i dziś sama wyznacza kierunki rozwoju.
 - Symbole: Hollywood (film), rap i jazz (muzyka), McDonald's i Coca-Cola (styl życia).

➤ WARTOŚCI:

- indywidualizm,
- duże poczucie własnej wartości,
- wiara w demokrację,
- dążenie do osiągnięcia sukcesu,
- duża otwartość,
- łatwość akceptowania różnic,
- konsumpcjonizm.

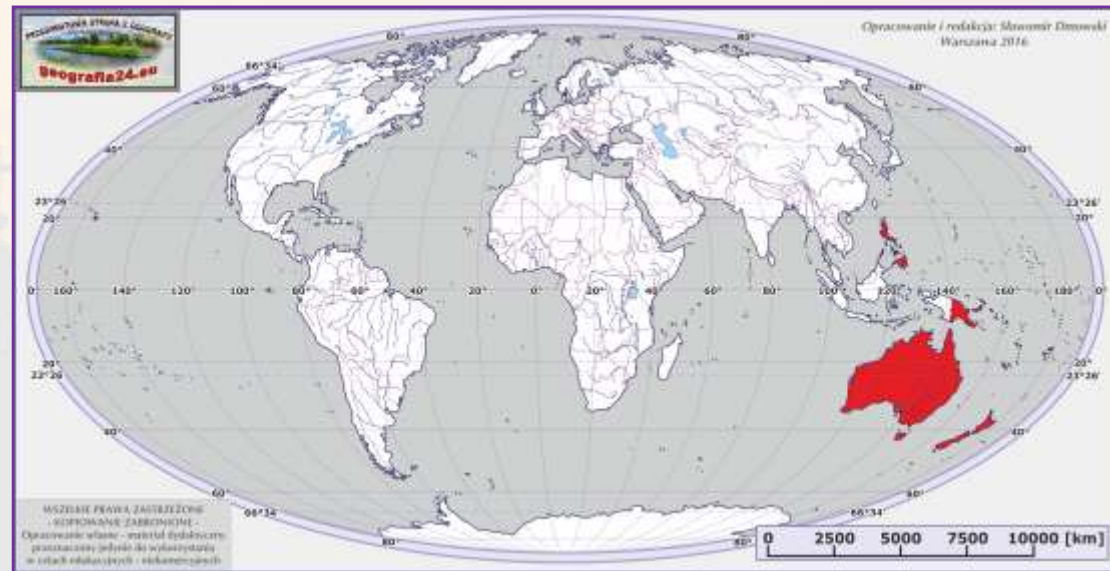
➤ WYSTĘPOWANIE:

- USA, KANADA.

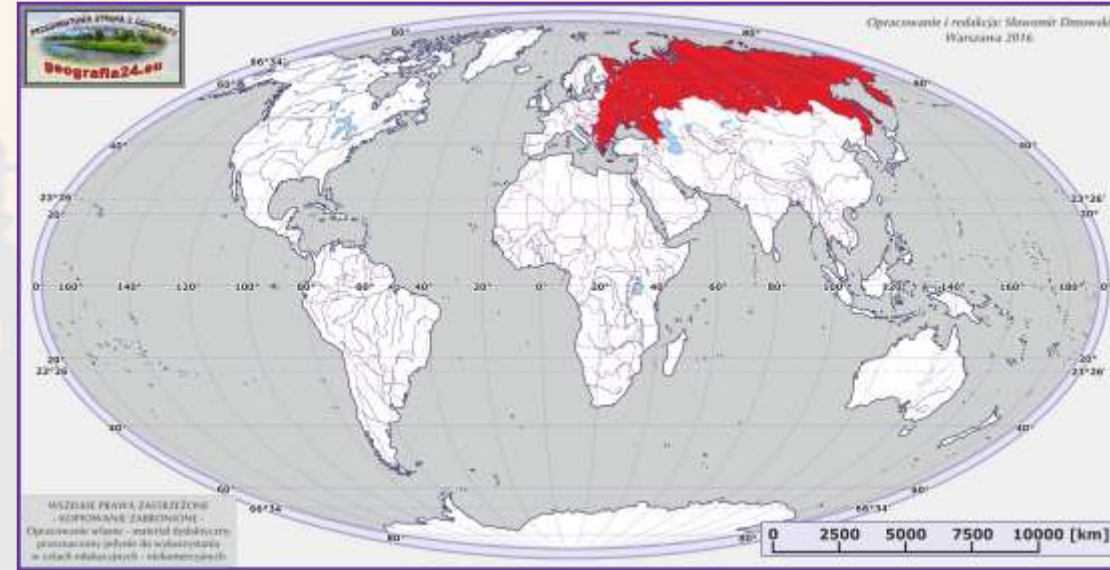
c. Kultura australijska

- **Podkrąg australijski** tworzony jest przez Australię i Nową Zelandię, dawniej połączone z koroną brytyjską, co miało ogromny wpływ na kształtowanie się tego kręgu.
- Oba państwa cały czas prowadzą dosyć otwartą politykę imigracyjną (choć ostatnio nieco się zamykają), dlatego struktura etniczna i religijna ulegają stałym zmianom.
- **WARTOŚCI:**
 - kształtowane przez emigrantów (głównie z Europy),
 - dla rdzennych mieszkańców, Aborygenów, wartością jest ziemia,
 - brak przywiązania do własności,
 - wolność,
 - życie zgodnie z naturą.
- **WYSTĘPOWANIE:**
 - Australia,
 - Nowa Zelandia.

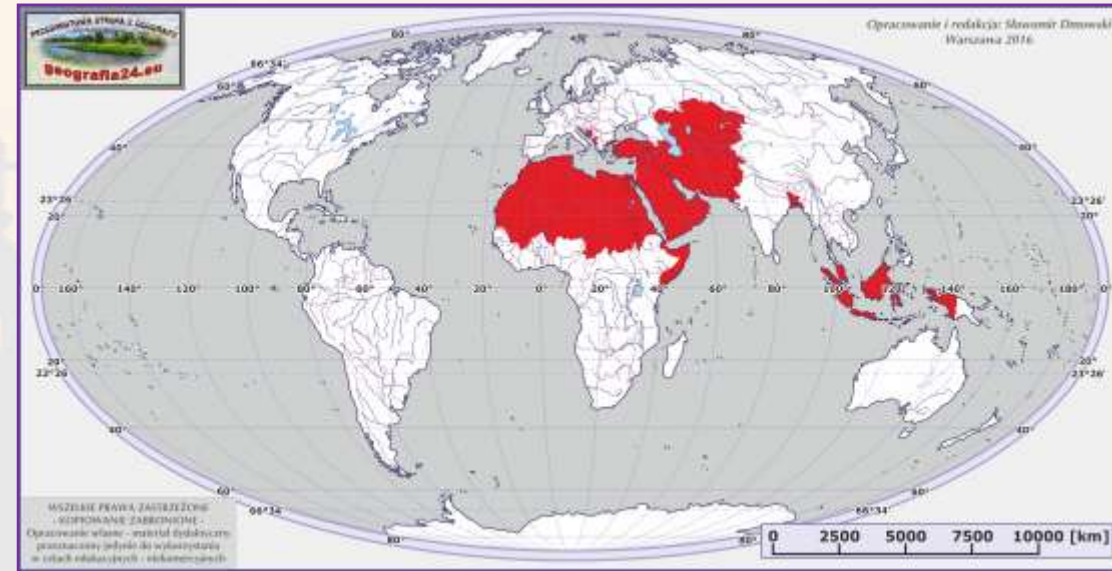
2. Prawosławny (wschodnio-słowiański)

- W kręgu prawosławnym (wschodnio-słowiańskim) wężi buduje wyznawana religia, którą jest **prawosławie**, a także **języki słowiańskie**, różniące się od słowiańskich języków kręgu zachodniego **alfabetem** (funkcjonuje cyrylica).
- Obszar całego kręgu wschodniosłowiańskiego był i nadal jest strefą wpływów politycznych i militarnych Rosji.
- Duże znaczenie odgrywa powiązanie działalności państwa i władz kościelnych.
- Państwo wywiera znaczny wpływ na działalność firm oraz zwykłych ludzi (**silna władza** i bezwarunkowe podporządkowanie).
- WARTOŚCI:
 - głęboka duchowość,
 - otwartość,
 - bezpośredniość,
 - kult silnej władzy.
- WYSTĘPOWANIE:
 - Rosja, Białoruś,
 - Ukraina, Mołdawia,
 - Gruzja, Armenia,
 - Bułgaria, Serbia.

3. Islamski

- Społeczeństwem **kręgu islamskiego** jest religia muzułmańska i j. arabski, którym została napisana święta księga – **Koran**.
 - Religia ta zdobywa coraz więcej zwolenników.
 - Struktury polityczne, reguły życia społecznego, prawodawstwo są ściśle regulowane przepisami religijnymi (obowiązuje **prawo szariatu**).
 - Fundamentalisci odrzucają wartości niesione przez nowoczesność (materialistyczny Zachód) – głoszą odnowienie islamu i powrót do korzeni.
 - Postulują ścisłe przestrzeganie zasad wiary.
- **WARTOŚCI:**
 - zaangażowane uczestnictwo w praktykach religijnych,
 - rezygnacja z wolności jednostki,
 - kobiety pozostają w cieniu mężczyzn:
 - ograniczenia w rozmowach z “obcymi”,
 - stroje zakrywające ciało (w tym burki u kobiet),
 - posłuszeństwo wobec męża,
 - surowość moralna,
 - wielożęństwo.
- **WYSTĘPOWANIE:**
 - arabskie kraje Afryki i Azji.

4. Afrykański (subsaharyjski)

➤ **Krąg afrykański (subsaharyjski)** stanowi zwarty obszar leżący na południe od Sahary, potocznie zwany **“Czarną Afryką”** (uksztaltowany pod wpływem kolonializmu).

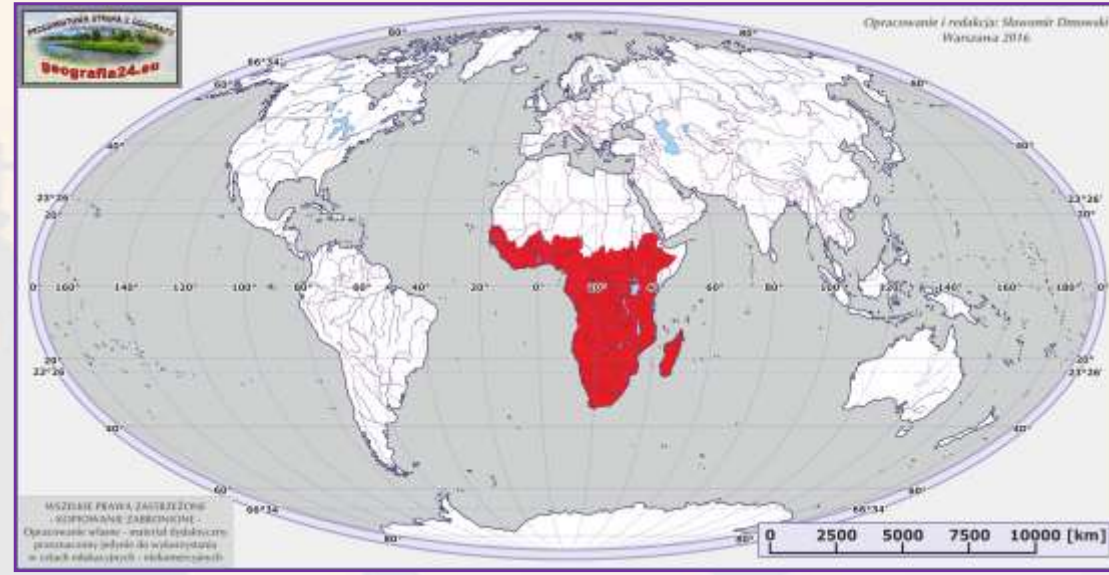
- Występują: Murzyni, Buszmeni, Pigmeje i Masajowie.
- Jest zróżnicowany: zarówno etnicznie jak i religijnie.
- Niski poziom rozwoju (dominuje **tradycyjne rolnictwo**).
- Pod względem liczebności (problem z przeludnieniem):
 - dominują wyznawcy tradycyjnych **wierzeń plemiennych**,
 - potem wyznawcy **islam**u i **chrześcijaństwa**, oraz religii **“afrochrześcijańskich”**.

➤ WARTOŚCI:

- silne więzi plemienne,
- magia i zabobony,
- przywiązanie do tradycji,
- umiłowanie tańca,
- życie w zgodzie z naturą.

➤ WYSTĘPOWANIE:

- kraje na południe od Sahary.

5. Hinduski

➤ Główną religią **kręgu hinduskiego** jest **hinduizm**.

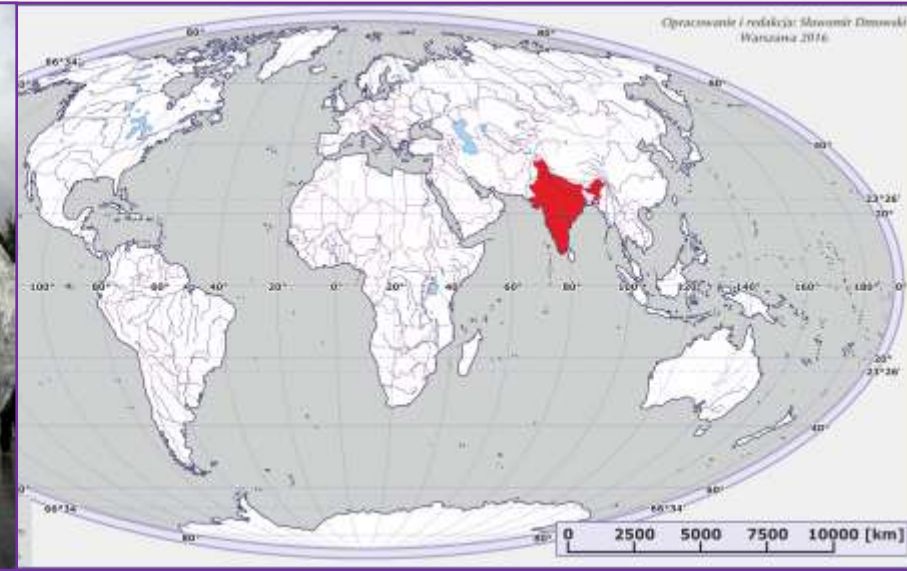
➤ WARTOŚCI:

➤ oparte na hinduizmie:

- wypełnianie obowiązków właściwych **kaście**,
- dobra posiadane przez człowieka także są związane z tym do jakiej kasty się należy,
- wiara w **przeznaczenie** i **reinkarnację**,
- krowa – uważana jest za matkę żywicielkę,
 - zabicie krowy to grzech nie mniejszy niż zabicie człowieka ponieważ stanowi przerwanie cyklu **reinkarnacji**,
- celem życia jest zdobycie zasług umożliwiających w następnym wcieleniu osiągnięcie wyższego stanu egzystencji,
- rola kobiet ograniczona do opieki nad rodziną,
- zgoda na cierpienie.

➤ WYSTĘPOWANIE:

- Indie, Nepal, Sri Lanka i Bangladesz.

6. Buddyjski

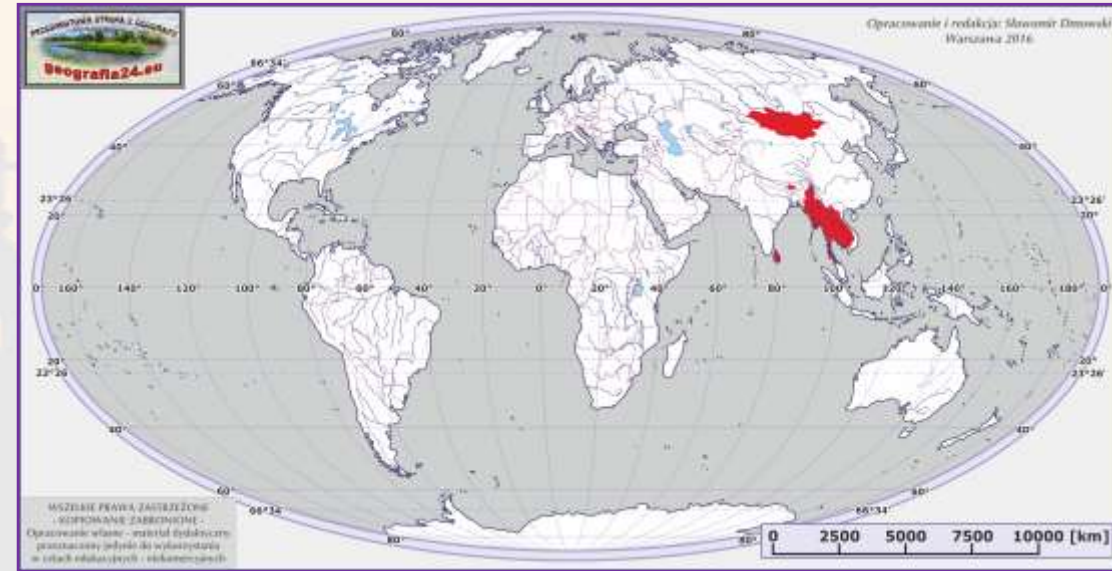
➤ **Krąg buddyjski** opiera się na **systemie filozoficzno – etycznym**, który narodził się w Indiach.

➤ WARTOŚCI:

- tolerancja dla odmiennych wierzeń,
- równość społeczeństw (potępia podział na kasty),
- zadaniem wyznawcy jest dążenie do rozwoju duchowego,
 - kształtowanie postaw tj.: **wiara, zapał, pilność, mądrość i skupienie**,
 - ostatecznym celem jest **nirwana** – stan wyzwolenia od wszelkich pragnień,
- wiara w **reinkarnację** i ulotność życia,
 - ogranicza to rozwój gospodarczy,
- tradycja miejscowa przeplata się z wartościami pozostawionymi przez kolonizatorów.

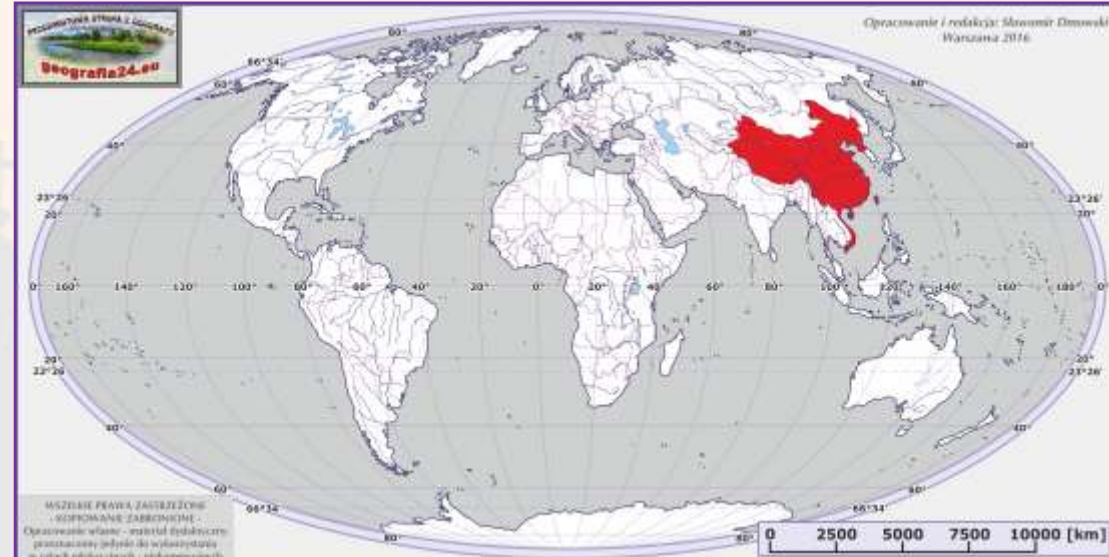
➤ WYSTĘPOWANIE:

- Mongolia,
- Myanmar,
- Tajlandia.

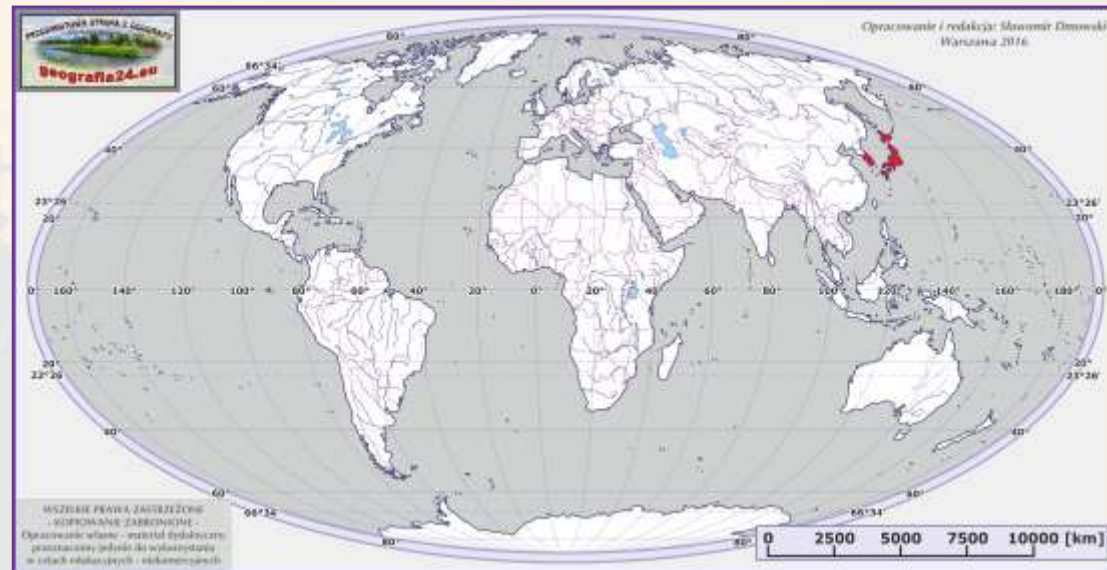
7. Chiński

- **Krąg chiński** jest najliczniejszym spośród wszystkich, w którym ludność używa języków z rodziny chińsko-tybetańskiej.
- System wartości opiera się na **konfucjanizmie**, doktrynie filozoficznej ustanowionej przez Konfucjusza, głoszącej m.in.: szacunek dla tradycji, posłuszeństwo wobec władzy (wierzą, że władca w zamian zadba o nich), konieczność przestrzegania norm współżycia społecznego,
 - zdyscyplinowanie i skłonność społeczeństwa do poświęceń powoduje, że chińskie fabryki słyną z wytwarzania produktów w bardzo atrakcyjnych cenach.
- Cywilizacja chińska w rozwoju technologicznym wyprzedzała europejską.
 - Jednak przyjęcie przez Państwo Środka polityki izolacjonizmu, oraz późniejsze rządy partii komunistycznej, spowodowały zastój, a nawet regres cywilizacyjny.
- **WARTOŚCI:**
 - szacunek dla tradycji,
 - przestrzeganie norm społecznych,
 - posłuszeństwo wobec władzy.
- **WYSTĘPOWANIE:**
 - Chiny.

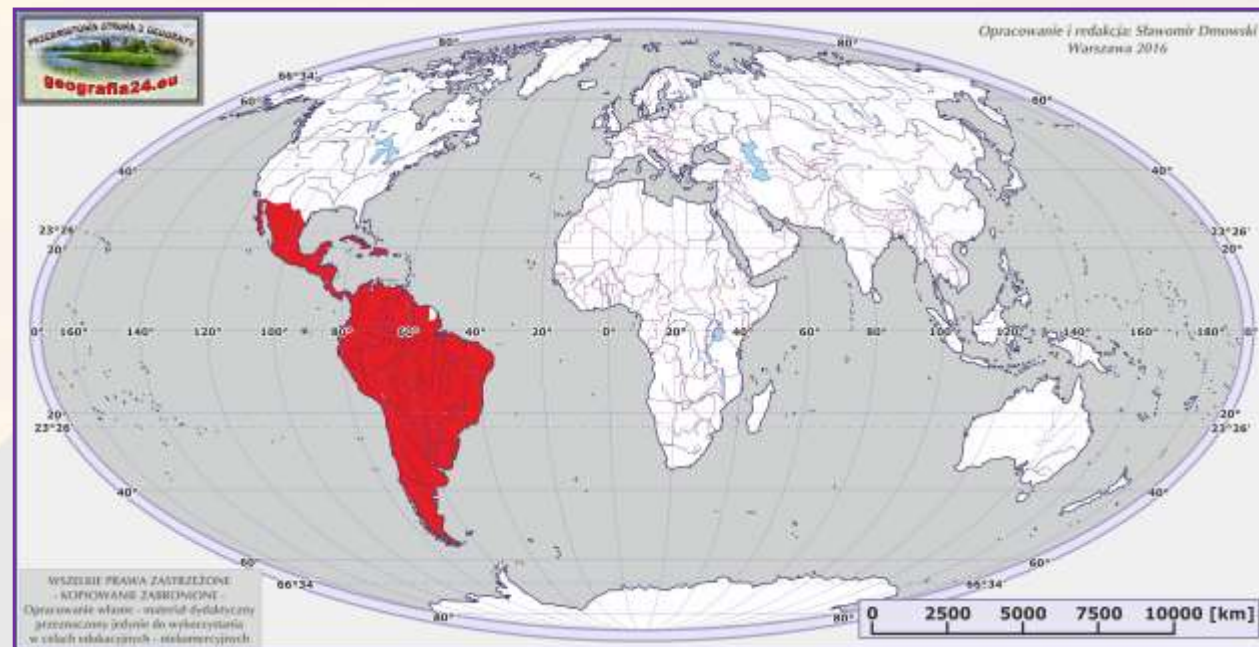
8. Japoński

- W **kręgu japońskim** najważniejszą i jednocześnie narodową religią Japonii jest **szintoizm**, jednak wielu Japończyków i Koreańczyków wyznaje **buddyzm**.
- Cechą specyficzną jest silne poczucie tożsamości narodowej.
- Kultura japońska wpłynęła na wybitny rozwój gospodarczy Japonii (rodzina i np. firma są praktycznie równie ważne – są im oddani).
- Myślą oni indukcyjnie: poznając szczegóły dochodzą do całości.
- **WARTOŚCI:**
 - pracowitość i zdyscyplinowanie,
 - wyjątkowe zaangażowanie w wykonanie danej pracy,
 - potrzeba zdobywania wiedzy.
 - silne poczucie odrębności narodowej,
 - honor i odwaga (patriotyzm),
 - lojalność,
 - oddanie, bezkonfliktowość,- **WYSTĘPOWANIE:**
 - Japonia, Korea Południowa.

9. Latyno-amerykański

- W **kręgu latyno-amerykańskim**, występującym w krajach Ameryki Łacińskiej, najpowszechniejszym językiem jest **hiszpański** (tylko w Brazylii ludność posługuje się językiem **portugalskim**).
- Religią panującą w tym kręgu jest **katolicyzm**.
- Nazwa “Ameryka Łacińska” wskazuje na pochodzenie tej kultury od wspólnego, łacińskiego pnia.
- Ludność tego kręgu kulturowego pochodzi z:
 - Ameryki (Indianie),
 - Europy (konkwistadorzy i imigranci),
 - Afryki (niewolnicy),
 - a także z Azji.
- **WARTOŚCI:**
 - przywiązanie do tradycji,
 - silna wiara,
 - obrzędowość,
 - radość życia,
 - Serdeczność i otwartość na inne kultury,
 - umiłowanie muzyki, tańca.
- **WYSTĘPOWANIE:**
 - kraje Ameryki Łacińskiej.

10. Pacyficzny

➤ **Krąg pacyficzny** występuje na terenie krajów wyspiarskich **Oceanii**.

➤ **WARTOŚCI:**

➤ przywiązanie do własnej kultury, tradycji, obrzędów.

➤ **WYSTĘPOWANIE:**

➤ Hawaje, Nowa Gwinea, Malezja, Mikronezja i Polinezja.

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -